

זהר הקדוש

עם ביאור הכתר והפכוד

פרשת וישלח • המלאכים ששלח יעקב לעשו

במאמר זו יבואר איזה מלאכים שלח יעקב אל עשיו אחיו. ומתחילה יבאר רבי יהודה שהיצר הרע מקדים להיכנס לשכון ולהתפשט בכל גוף האדם מיד כשנולד, וכנעשה בן שלש עשרה נכנס בו גם היצר טוב, ואז היצר הרע שוכן רק מצד שמאל והיצר טוב מצד ימין, ושומרים את האדם שלא ייזק ולא יחטא, ואלו הם המלאכים אשר שלח יעקב לעשיו. ורבי אלעזר חולק עליו ומבאר, שכשהגיע יעקב לבאר שבע עם בני השבטים שהיו בשלימות קדושתם, וזה שתשרה עליו השכינה ושיתלוו אליו מחנות של מלאכי מרום, ומאלו המלאכים שלח יעקב אל עשיו אחיו.

רבי יהודה מפרש שהיצר הרע כרוך אחרי האדם מיד בהוולדו.

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לִפְנֵי אֵל עֵשָׂו אחיו ארצה שעיר שדה אדום וְגו' (בראשית לב ז). כדי לבאר איזה מלאכים שלח יעקב אבינו אל עשיו, רבי יהודה פתח לפרש את הפסוק 'פי מלאכיו יצוה לך לשמרה בכל דרכיך' (תהלים צא יא), ומפרש, **האי קרא אוקמוה חברייא** - פסוק זה כבר העמידוהו התברים (לעיל הקדמה יב), שמלאכים אלו הם יצר הרע ויצר טוב. **דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׁ אֲתִי לְעַלְמָא, מִיַּד אֲזְדַּמְּן בְּהִדְיָה יִצְרָר הָרַע** - שהרי בשעה שהאדם בא לעולם, מיד כשיוצא מרחם אמו נזדמן עמו היצר הרע, דאיהו מקטרג ליה **לְבַר נֶשׁ תְּדִיר** - שהוא מקטרג על האדם תמיד שאפילו בעודנו קטן מסיתו להיכנס לאש ומים, **כְּמָה דְּאֵתָ אֲמַר** (בראשית ד ז) **לְפַתַּח חֲטָאת רֹבֵצִי**, שמשמעו, 'לפתח' - כשיוצא האדם לאוויר העולם מפתח הרחם, 'חטאת רובץ' - היצר הרע מקטרג עליו.

רבי יהודה מבאר הטעם ש'חטאת' רמוז על היצר הרע.

ושואל רבי יהודה, **מאי** - מה שכתוב **'חטאת'** משמעו עצם החטא, אם כן היה לו לכתוב 'חטאה'. ומשיב, שבה שכתוב **'רובץ'**, מלמדנו שאין משמעות 'חטאת' על עצם החטא, שהרי אינו נופל לשון 'רובץ' על עצם החטא, ולכן מה שכתוב 'חטאת' דא - היינו **יצר הרע**. והטעם שנקרא בשם 'חטאת', שהרי **וְדוּד הָכִי נָמִי קָרְיָה 'חֲטָאת'** - כך גם קרא דוד המלך ליצר הרע בשם 'חטאת', **דְּכְתִיב (תהלים נא ה) 'וְחֲטָאתִי נִגְדִי תַמִּיד'**, והטעם שקראו דוד המלך 'חטאת', **בְּגִין דְּאִיהוּ עֵבִיד לִיה לְבַר נֶשׁ כֹּל יוֹמָא לְמַחֲטִי קַמִּי מְאִרְיָה** - כיון שהיצר הרע עושה לאדם בכל יום שיחטא לפני אדונו, ולכן נקרא 'חטאת' משום שהוא מקור החטאים.

עתה מבאר רבי יהודה, שבשנת השלוש עשרה נכנס גם היצר טוב, ומימינו והיצר הרע משמאלו.

וַיִּצְרָר הָרַע דָּא - הזה, **לָא אֲתַעְדִּי מִבְּר נֶשׁ מִיּוֹמָא דְּאֲתִילִיד בְּר נֶשׁ לְעַלְמִין** - אינו זז מן האדם מיום שנולד האדם לעולמים, ונמצא

עמו אפילו בעת זקנותו כשנוטה למות כדי להחטיאו, **וַיִּצְרָר הַטוֹב אֲתִי לְבַר נֶשׁ מִיּוֹמָא דְּאֵתִי לְאֲתַדְּכָאָה** - ויצר הטוב בא לבן אדם מיום שבא להיטרה. ושואל רבי יהודה **וְאִימְתִי אֲתִי בְּר נֶשׁ לְאֲתַדְּכָאָה** - ומתי בא האדם להיטרה. ומשיב, **כֹּד אִיהוּ בְּר תְּלִיסַר שָׁנִין** - כשהוא בן שלוש עשרה שנה נכנס לעול תורה ומצוות, אז באה אליו בשמה מעולם התשובה לעוררו לשוב אל הבורא יתברך שמו. ומוסיף רבי יהודה, שכשהוא עדיין קטן היצר הרע שולט בכל גופו, אבל **כְּדִין** - אז כשהוא בן שלוש עשרה שנה, **אֲזְדַּוּג בְּר נֶשׁ בְּתַרְוִייהוּ, חַד מִיּוֹמָא וְחַד מִשְׁמָאלָא** - מתחבר האדם עם שניהם, ואחד עומד לימינו ואחד לשמאלו. והיינו, **יִצְרָר טוֹב** הוא העומד לימינא - לימינו מצד נשמת האדם, **וַיִּצְרָר רַע** הוא העומד לשמאלא - לשמאלו מצד חומר האדם, **וְאֵלִין אֵינּוּן תְּרִין מַלְאָכִין מִמֶּשׁ מְמַנּוּ, וְאֵינּוּן מִשְׁתַּכְּחִין תְּדִיר בְּהִדְיָה דְּבַר נֶשׁ** - ואלו הם שני מלאכים ממונים ממש, והם נמצאים תמיד עם האדם, ואינם תאוות ורצונות הטבועות בלב האדם.

רבי יהודה מבאר שהיצר טוב והיצר הרע שומרים את האדם.

ומוסיף רבי יהודה, **אֲתִי בְּר נֶשׁ לְאֲתַדְּכָאָה** - כשבא האדם להיטרה כשנעשה בן שלש עשרה שנה, **ההוא יצר הרע אתפפיא קמיה, וְשִׁלִּיט 'מִינָא עַל שְׁמָאלָא** - אותו יצר הרע נכפה מלפני היצר טוב, ושולט ימין שהוא היצר טוב על שמאל שהוא היצר הרע, **וְתַרְוִייהוּ מְזַדְּוִגִין לְנִטְרָא לִיה לְבַר נֶשׁ כְּכָל אֲרַחוּי דְּהוּא עֵבִיד** - ושניהם מתחברים לשמור את האדם בכל דרכיו שהוא עושה, בין לקיים מצוות ובין לעבור עבירות. ומסיים רבי יהודה, **הָדָא הוּא דְּכְתִיב 'פִּי מַלְאָכִין יִצְוָה לָךְ לְשִׁמְרָךְ בְּכָל דְּרָכֶיךָ'** ומשמעו 'כי מלאכיו' - יצר טוב ויצר הרע, 'צוה לך לשמורך בכל דרכיך' - בין במצוות ובין בחטאים. וזהו גם כן ביאור הפסוק **וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים** - היינו היצר טוב ויצר הרע, 'לפניו אל עשיו אחיו ארצה שעיר שדה אדום', ואף על פי ששלחם נשאר עווד מלאכים אחרים לשמור עליו.

אֲתִי בְּר נֶשׁ לְאֲתַדְּכָאָה, הוּא יִצְרָר הָרַע אֲתַפְּפִיא קַמִּיה, וְשִׁלִּיט 'מִינָא עַל שְׁמָאלָא, וְתַרְוִייהוּ מְזַדְּוִגִין לְנִטְרָא לִיה לְבַר נֶשׁ כְּכָל אֲרַחוּי דְּהוּא עֵבִיד. הָדָא הוּא דְּכְתִיב 'פִּי מַלְאָכִין יִצְוָה לָךְ לְשִׁמְרָךְ בְּכָל דְּרָכֶיךָ'.

רַבִּי אֶלְעָזָר מוֹקִים לִיה לְהָא קְרָא בְּיַעֲקֹב, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין מִשְׁרִיין מְמַנּוּ - שהקדוש ברוך הוא הזמין עמו מחנות של מלאכים הממונים לעשות רצון ה', והם המלאכים ששולחם יעקב אל עשיו. והטעם שזכה יעקב לאלו מלאכים, **בְּגִין דְּהָא אִיהוּ אֲתִי שְׁלִים**

רבי אלעזר חולק על רבי יהודה, ומפרש את הפסוק 'פי מלאכיו יצוה לך לשמרה בכל דרכיך' על מלאכים ממש.

רַבִּי אֶלְעָזָר חוֹלֵק עַל רַבִּי יְהוּדָה שֶׁמִּפְרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק 'פִּי מַלְאָכִין יִצְוָה לָךְ

לְשִׁמְרָךְ בְּכָל דְּרָכֶיךָ' עַל הַיִּצְרָר טוֹב וְיִצְרָר רַע, אֲלָא מוֹקִים לִיה לְהָא קְרָא - מִבְּאָר אֶת הַפְּסוּק בְּיַעֲקֹב, וּפִירוּשׁ 'מַלְאָכִין' הֵינּוּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין בְּהִדְיָה מַלְאָכִין מִשְׁרִיין מְמַנּוּ - שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַזְמִין עִמּוֹ מַחְנוֹת שֶׁל מַלְאָכִים הַמְּמוּנִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן ה', וְהֵם הַמַּלְאָכִים שֶׁשּׁוֹלְחֵם יַעֲקֹב אֶל עֵשָׂו. וְהַטַּעַם שֶׁזָּכָה יַעֲקֹב לָאלוּ מַלְאָכִים, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ אֲתִי שְׁלִים

השכינה לדור עמו בקביעות, כיון שכל זמן שהצדיק בשכונת הרשע אין השכינה מתגלה אליו, וְאֵתוּ מְשֻׁרִיין קְדִישֵׁין לְסַחְרָא לִיהּ - ובאו מחנות מלאכים קדושים להקיף אותו, וְכִדְרִין - ואז כתוב (בראשית לב ג) 'וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כִּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה' וְגו', דהיינו שראה את אותם המלאכים שבאו עם השכינה.

ומוסיף רבי אלעזר שאלו המלאכים ששלח יעקב לעשיו.

ומוסיף רבי אלעזר, וּמֵאֵינֹן מְלָאכִין שְׁדַר לִיהּ לַעֲשׂוֹ - ומאותם המלאכים שלח לו לעשיו אחיו, ומביא ראייה, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב - זהו שכתוב בפסוק שלאחריו, 'וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלָאכִים' וּפִירוּשׁוֹ, מְלָאכִים מְמַשׁ הוּא וְדָא' - היו בוודאי, שהרי בפסוק שלפניו כתוב שבאו אליו המלאכים, אם כן מוכח שלא שלח יעקב אנשים אלא מלאכים.

בְּשִׁבְטֵין עֲלָאין, כִּלְהוּ שְׁלַמִין כְּדָקָא יָאוּת - כיון שהרי הוא הגיע מחרן לבאר שבע בשלימות, עם בניו השבטיים העליונים אשר כולם היו חסידים ושלמים כראוי, ומביא רבי אלעזר ראייה, כִּמְהָ דְאִתְמַר (בראשית לב ב) 'וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוּ מְלָאכִי אֱלֹהִים', וְאִתְמַר - ולמדנו (לעיל ויצא קסה.) שזכה לפגוש מלאכי ה' כיון שהגיע עם בניו לבאר שבע בשלימות.

ומבאר רבי אלעזר למה המתינו המלאכים לבוא אל יעקב, עד שהלך מבית לבן. ומוסיף רבי אלעזר, וְהָכָא פִּינֹן דְאִשְׁתְּזִיב מַנְיָה דְלָבֹן וְהָא אִתְפָּרַשׁ מַנְיָה - וכאן כיון שהגיע יעקב לבאר שבע וניצל מכיּוּפּוֹ של לבן, והרי נפרש ממנו לגמרי והחליט שלא להתראות עמו יותר, כְּדִין אִזְדְּוֹגַת עַמִּיהָ שְׁכִינְתָא - אז התחברה עמו

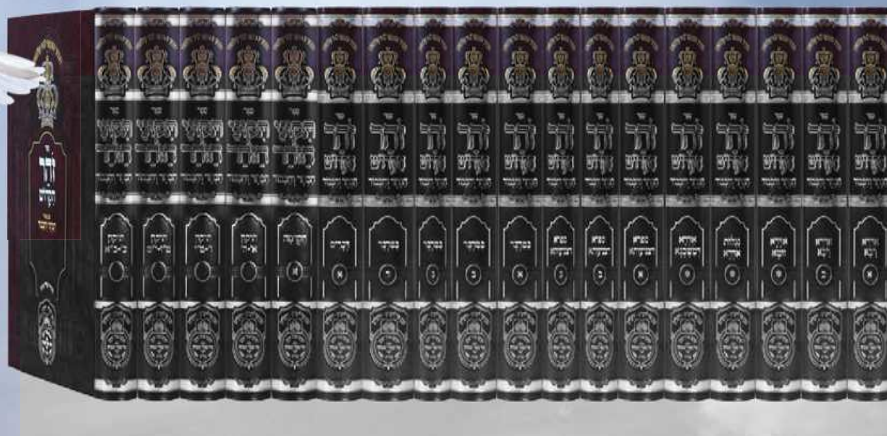
בְּשִׁבְטֵין עֲלָאין, כִּלְהוּ שְׁלַמִין כְּדָקָא יָאוּת, כִּמְהָ דְאִתְמַר (בראשית לב ב) 'וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוּ מְלָאכִי אֱלֹהִים', וְאִתְמַר (לעיל ויצא קסה.).
וְהָכָא פִּינֹן דְאִשְׁתְּזִיב מַנְיָה דְלָבֹן וְהָא אִתְפָּרַשׁ מַנְיָה, כְּדִין אִזְדְּוֹגַת עַמִּיהָ שְׁכִינְתָא, וְאִתּוּ מְשֻׁרִיין קְדִישֵׁין לְסַחְרָא לִיהּ, וְכִדְרִין 'וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כִּאֲשֶׁר רָאָם' וְגו' (שם פסוק ג).

וּמֵאֵינֹן מְלָאכִין שְׁדַר לִיהּ לַעֲשׂוֹ, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב 'וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלָאכִים', מְלָאכִים מְמַשׁ הוּא וְדָא.

נפשי צמאה
לדעת

כל רז סודך
זיהי אור, זיהי רז
אור וז' דברי אורי הוא
(זר חדש, ה')

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והנבד" >
ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

גדולי הצדיקים שליט"א מעידים: ביאור נפלא כזה טרם בא לעולם

